

L I T V A N I A.

sumere, suisque manibus se suspendere, etiam si recusaverit, minis verberibusque exagitatus, cogitur.

Duces Lituania.

Sunt autem complures Duces particulares in Lituania, comitatusque ex quibus Slucensis Ducatus celebrior est. Princeps enim illius, quamvis Regi Polono, Magno Lituaniae Duci subdit, & ad quavis mandata Regis exequenda paratus fuerit, rerum tamen in suo Ducatu, qui xxx miliaribus Polonicis in longitudinem & latitudinem patet, integre potitur, & thesauro privato cum Italiae Germaniaeque Principibus magnis facile adaequari potest. Sunt quoque Duces alii plurimi insignes, quorum respectu magnus Ducatus Lituaniae dicitur. Ex his primas obtinent illustres & magnifici Domini Radivilones, D. Nicolaus Radivilus, in Bierze & Dubingii Dux, lumen patriae & alter Cicero, Hectorque Lituaniae Palatinus Vilnensis, & illustris heros Nicolaus Christophorus Radivilus, Dux in Olika & Nieswicz, Comes in Schidlowiec, Marschalcus curiae dignissimus, fraterque ejus idem Dux, Dei gratia Episcopus Vilnensis designatus, Georgii nomine gaudens. Ille quoque alter Scipio illustris heros Dominus Iohannes Chodkiewiczus, Comes in Sklow & Mefs, Castellanus Vilnensis, Archimarschalcus magni Ducatus Lituaniae, exercituumque Imperator, & gubernator Livoniae, ac Capitaneus Samogitiae generalis, virtutum speculum insigne, Martisque & Minervae alumnus. Insuper multos alios heroum antiquorum quorumvis dignitatem adaequantur Duces, & viros insignes, Lituaniae celeberrimus Principatus fovet, quos sigillatim recensere ut difficile, ac longum, ita minus necessarium nobis videtur.

Articuli constitutionum Bellicarum Magni Ducatus Lituaniae, in Comitibus Generalibus constituti, & à Supremo Generali copiarum imperatore fortissimo, & heroe perpetua memoria dignissimo, illustri Domino Georgio Chodkiewiczio, Castellano Vilnensi, confirmati & militibus imperati.

I Omnis qui se obligaverit servitio sacrae Regiae Majestatis, debet in eo ad tempus praescriptum perseverare. Si vero longius servitium militare indictum protractumque fuerit; miles autem servire amplius nolens in primo quartuali non indicaverit; tunc indictum servitium sequentis quartualis adimplere tenebitur.

II In alterius armis nemo audeat servire, sub poena amissionis honoris.

III Si quis à castris discesserit, servitio non finito; nobilis ille si fuerit, honoris; plebejus vero capitis poena puniatur. Ille autem qui ejusmodi hominem occiderit, praesertim non habentem literas à Campiductore, sive Rotmagistro suo, iuste ab eo factum censebitur.

IV Lites, discordiasque, milites invicem se-

minare non audeant, sub gravi poena.

V Quod si aliquis ex militibus, praecipue vero pedestribus, arma sua stipendiaria, quibus hostilis impetus arcetur, lusu alearum amiserit, vel si eques equum militiae destinatum perluserit, tam lucrator, quam amissor, uterque suspensionis poena puniatur.

VI Quicumque in Campiductorem, sive Rotmagistrum suum, Decurionemve, vel etiam servus in Dominum suum, manu aut verbis inhonestis sese commoverit, capitis poena plectatur.

VII Si quis in custodes castrorum impetum fecerit, vel custodiam demandatam obire renuerit, aut ad custodiam sine voluntate Campiductoris abierit, capite puniatur, excepto, si excubiae ordinariae illum praevenerint.

VIII Quicumque vulneraverit aliquem in ductu legionum sub extensione vexilli, poena honoris & capitis puniatur.

IX Quicumque pedester in custodia locum suum non tenuerit, aut causa alicujus necessitatis inde discesserit, vel si in ordinatione aciei excubiisve obdormierit, vel officium injunctum indiligenter oscitanterque obierit, circumspectori excubiarum liberum erit talem interficere. Si autem Campiductori oblatum fuerit, capitis poena puniatur, honoreque privetur.

X Si quis in custodiam campestris destinatus, sive ex muro cum hoste collocutus fuerit sine voluntate Campiductoris, convictus testimonio, pro ejusmodi facinore capitis poena punitor.

XI Si aliquis miles ex thesauro Sacrae Regiae Majestatis tam de tormentis pulverem globosive, quam de aliis bonis Sacrae Regiae Majestatis aliquid in usum suum convertere ausus fuerit; sine quavis misericordia, turpi & vituperoso mortis genere puniatur.

XII Si quis speculatorem ab hostibus missum in domo sua foverit, vel de illo notitiam habuerit; talis, omni misericordia semota, in quatuor partes dilaniator.

XIII Quicumque tempore necessitatis, sive conflictus, à vexillo in fugam sese dederit, aut verbo aliquo fugiendi causam alicui praebuerit, caput & honorem amittito: similiter qui tempore periculi non conseruerit manus cum hoste, puniatur.

XIV Si aliquis temerarie in terram hostilem irruerit, vel occasionem hostibus dederit, sine voluntate Campiductoris, caput amittito.

XV Tempore nominis dati (quod Polonice *haslo* dicitur) unusquisque miles in ordine suo pacifice permaneat. Quod si post hoc extra ordinem comprehensus fuerit, vel si nomen indictum interroganti proferre nescierit, capitis poena puniatur.

XVI Dato signo requiei per vocem tubae, nullos clamores aut strepitus in castris aliquis facere audeat, sub gravi poena.

XVII Si